

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА**

ЗАТВЕРДЖЕНО»

на засіданні Вченої ради
УДУ імені Михайла Драгоманова
"Історія"
"правил" 2023р.

Протокол № 7

Проректор з навчально-
методичної роботи
проф. Вернидуб Р.М.

ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

Лексикологія (англійська мова)

Освітньо-професійних програм Середня освіта (Хімія)

Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)

Середня освіта (Географія)

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

галузі знань 01 Освіти/Педагогіка

**Спеціальностей 014.06 Середня освіта (Хімія), 014.05 Середня освіта
(Біологія та здоров'я людини), 014.07 Середня освіта (Географія)**

Шифр за навчальним планом ВВ 1.1.03

Київ 2023

Розробник програми:

Смольнікова О.Г., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов природничого факультету УДУ імені Михайла Драгоманова

Рецензенти :

Черниш Валентина Василівна, професор, доктор педагогічних наук, завідувача кафедри методики викладання іноземних мов, й інформаційно-комунікаційних технологій Київського національного лінгвістичного університету

Блинова Ірина Анатоліївна, кандидат філологічних наук, зав. кафедри іноземних мов за професійним спрямуванням Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

Обговорено та рекомендовано до видання на засіданні Науково-методичної ради УДУ імені Михайла Драгоманова « 23 » травня 2023 року, протокол № 2

Голова НМР

_____
(підпис)

Роман ВЕРНИДУБ
(Прізвище, ініціали)

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма вибіркової навчальної дисципліни «Лексикологія» для підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня складена відповідно до стандарту вищої освіти за спеціальністю 035 Філологія галузі знань 03 «Гуманітарні науки», затвердженому Наказом Міністерства освіти і науки України 20.06.2019 №869.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є ознайомлення здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти з теоретичними та практичними основами дисципліни «Лексикологія».

Міждисциплінарні зв'язки

Дисципліна «Лексикологія» тематично пов'язана з наступними дисциплінами, що вивчаються згідно з навчальним планом: «Практичний курс іноземної мови», «Іноземна мова», «Теорія і практика перекладу».

Мета і завдання навчальної дисципліни:

Метою викладання навчальної дисципліни «Лексикологія» є:

- Розкрити новітні теоретичні і практичні проблеми лексикології з точки зору наукових досліджень сучасного вітчизняного та зарубіжного мовознавства; створити у студентів широку теоретичну базу, котра висвітлює закономірності лексикологічних явищ сучасної англійської мови, що призводять до збагачення словникового потенціалу мови та формування в майбутніх педагогів основ наукового мислення з метою використання навчального матеріалу даного курсу в практиці викладання англійської мови в середніх навчальних закладах;
- Виробити у студентів системний підхід до лексики і мови з урахуванням лінгвістичних явищ, розвивати навички критичного підходу до наукових фактів, вміння самому аналізувати тексти з лексичної точки зору;

Основними *завданнями* вивчення дисципліни «Лексикологія» є:

- розвивати вміння розуміти складні зв'язки між різними лінгвістичними дисциплінами: граматикою, фонетикою, стилістикою, історією мови;

- ознайомити студентів із словниковим складом сучасної англійської мови, з його специфікою в порівнянні з рідною мовою, з лексикологічними дослідженнями, які мають своє відображення у наукових працях вітчизняних і зарубіжних лінгвістів;
- на базі одержаних знань навчити студентів правильно аналізувати мовний матеріал, осмислити і впорядкувати вокабуляр і сприяти цілеспрямованому і систематичному засвоєнню нової лексики.

Основні результати навчання та компетентності згідно з вимогами стандарту вищої освіти за спеціальністю 035 Філологія галузі знань 03 «Гуманітарні науки», затвердженому Наказом Міністерства освіти і науки України 20.06.2019 №869.

№	Результати навчання	Компетентності
		<p>ІК. Здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі лексикології в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.</p>
	<p>РН1. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземною(ими) мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.</p>	<p>ЗК9. Здатність спілкуватися іноземною мовою. ЗК11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях ФК8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв’язання професійних завдань. ФК12. Здатність до організації ділової комунікації.</p>
2.	<p>РН2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й</p>	<p>ЗК5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями. ЗК6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел. ЗК9. Здатність спілкуватися іноземною мовою.</p>

	систематизувати.	
3.	РН8. Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію мови (мов) і літератури (літератур), що вивчаються, і вміти застосовувати ці знання в професійній діяльності.	ЗК11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях ФК3. Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії мов(и), що вивчаються(ється).
4.	РН15. Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.	ЗК11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях ЗК6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел. ФК3. Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії мов(и), що вивчаються(ється). ФК4. Здатність аналізувати діалектні та соціальні різновиди мов(и), що вивчаються(ється), описувати соціолінгвальну ситуацію.

II. Орієнтовний тематичний план

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 3 кредитів ЄКТС 90

ГОДИН

№ з/п	Назви модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)						заочна форма навчання					
		Усього	Аудиторні	Лекції	Практичні (семінарськ	Лабораторн	СРС	Усього	Аудиторні	Лекції	Практичні	Лабораторн	СРС
1.	Предмет і розділи лексикології. Морфемна структура слова.		2		2		3						4
2.	Афіксація.		2		2		4				3		5
3.	Складні слова.		2		2		3						4
4.	Другорядні типи словотвору .		2		2		4						5
5.	Конверсія. Метафора. Метонімія.		2		2		3						5

6.	Скорочення в англійській мові.		2		2		4				3		5
7.	Мовна семантика. Полісемія. Омонімія.		2		3		3						5
8.	Синоніми. Антоніми.		2		2		4						5
9.	Фразеологія.		3		3		3						5
10.	Етимологічна складова англійського лексикону.		2		2		4				3		5
11.	Запозичення в англійській мові		2		2		3						5
12.	Стилістична диференціація лексики.		2		2		4						5
13.	Сленг. Жаргонізми.		2		2		3						5
14.	Варіанти англійської мови.		2		2		4						5
15.	Англійська мова поза межами Британських островів		2		2		3				2		5
16.	Англійська лексикографія.		2		2		4						5
17.	Модульний контроль (Тест).		1		1						1		
Разом:		90	34		34		56	90			12		78

III. Зміст навчальної дисципліни за модулями і темами:

Програма базового курсу лексикології сучасної англійської мови

1. Предмет і розділи лексикології. Морфемна структура слова. Слово як основна одиниця словникового складу. Фонетичні та морфологічні особливості англійської мови. Багатозначність слова як типове явище в сучасній англійській мові та шляхи його розвитку. Лексико-семантична система слова.

2. Словотвір, як один із шляхів збагачення словникового складу. Афіксація. Префікси. Суфікси.

Складні слова. Другорядні типи словотвору. Скорочення в англійській мові. Типи скорочень. Конверсія. Основні типи зміни значень слів. Метафора. Метонімія.

3. Мовна семантика. Типи значень. Полісемія. Омонімія. Синоніми. Антоніми.

4. Фразеологія. Класифікація фразеологічних одиниць. Ідіома.

5. Етимологічна складова англійського лексикону. Власномовна лексика. Запозичення в англійській мові

12. Стилістична диференціація лексики. Склад сучасної лексичної системи. Неологізми. Архаїзми. Сленг. Жаргонізми. Варіанти англійської мови. Діалекти. Кокні. Англійська мова поза межами

Британських островів.

16. Англійська лексикографія. Типи сучасних словників.

IV. Засоби діагностики успішності навчання

У процесі оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти застосовуються такі види контролю:

- **усний (поточний та підсумковий) контроль:** опитування, бесіда, співбесіда, круглий стіл, конференція, аналітичні доповіді, моделювання ситуацій, виконання тренувальних вправ, презентації;
- **письмовий (поточний та підсумковий) контроль:** реферати, тестові та модульні роботи, вправи на переклад речень та текстів професійного спрямування з іноземної мови на українську та навпаки, оформлення конспекту.
- **самоконтроль студентів:** самоперевірка, взаємоперевірка, самотестування

Модульний контроль відбувається наприкінці курсу у письмовій формі і полягає у перевірці знань і умінь студентів безпосередньо перед заліком.

V. Форма підсумкового контролю успішності навчання

Залік: 100 балів – поточна успішність (5 семестр)

VI. Інформаційні джерела для вивчення курсу

Основні:

1. Квеселевич Д.І., Сасіна В.П. Практикум з лексикології сучасної англійської мови : Навч. посібник / Д.І. Квеселевич , В.П. Сасіна. – Вінниця : Нова книга, 2001. – 117 с.
2. Ніколенко. А. Г. Лексикологія англійської мови – теорія і практика / А.Г. Ніколенко. – Вінниця : Нова книга, 2007. – 528 с.
3. Шамаєва Ю.Ю. Лексикологія англійської мови: Конспект лекцій (із завданнями) / – Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2010. – 88 с.

4. Шамаєва Ю.Ю. Лексикологія англійської мови: Конспект Ш19 лекцій (із завданнями) / – Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2010. – 88 с.
5. Macmillan English Dictionary for Advanced Learners New edition Teacher`s Resource Book / MacMillan, 2007.- 64p.

Допоміжні:

6. Дубенец Э.М. Лексикология современного английского языка: лекции и семинары Пособие для студентов гуманитарных вузов. Э.М.Дубенец — М.: Глосса-Пресс, 2002. — 192 с.
7. Давлетбаева Д.Н. Курс лекций по лексикологии английского языка. Учебное пособие для студентов иностранных языков / Давлетбаева Д.Н. – Казань: ТГГПУ, 2010 - 92 с.
8. Бабич Г.Н. Lexicology: A current Guide. Лексикология английского языка : учеб. пособие / Г.Н. Бабич. – 3-е изд., испр. – М. : Флинта : Наука, 2008. – 200 с.
9. Macmillan English Dictionary for Advanced Learners/A. & C. Black – MacMillan, 2012.- 1748 p.

Інформаційні ресурси:

1. British Council: Learn English Online URL : <http://learnenglish.britishcouncil.org/en/> - Сайт Британської Ради
2. Cambridge Dictionaries Online. Режим доступу: <http://dictionary.cambridge.org/>
3. English-Grammar.com.ua. Режим доступу: <http://english-grammar.com.ua/>
4. Online English Grammar Tests/ESL Practice. Режим доступу: <http://www.learnenglishfeelgood.com/esl-english-grammar-exercises.html>
5. The Free Dictionary: Dictionary, Encyclopedia & Thesaurus. Режим доступу: <http://www.thefreedictionary.com/BBC Learning English>
6. <https://www.bbc.co.uk/learningenglish/>
7. Britannica. <https://www.britannica.com/>
8. British Council. <http://www.britishcouncil.org/>